

AZ EURÓPAI BERUHÁZÁSI BANK

Az Európai Beruházási Bank (EBB) hosszú távú projektfinanszírozás, garanciák és tanácsadás biztosítása révén előmozdítja az Európai Unió célkitűzéseit. Unión belüli és kívüli projekteket egyaránt támogat. Részvényesei az EU tagállamai. Az EBB az Európai Beruházási Alap (EBA) fő részvényese, és a két intézmény együtt alkotja az EBB-csoportot. A Bizottság által javasolt „Európai beruházási terv” keretében az EBB-csoport egy szélesebb stratégia részét képezi, amelynek célja, hogy áthidalja a súlyos beruházási hiányt azzal, hogy mentesíti a befektetőket a projektekből rejlő bizonyos kockázatoktól.

JOGALAP

- Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 308. és 309. cikke. Az EBB-re vonatkozóan további rendelkezéseket tartalmaz az EUMSZ 15., 126., 175., 209., 271., 287., 289. és 343. cikke;
- az Európai Unióról szóló szerződéshez (EUSZ) és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez (EUMSZ) csatolt, az Európai Beruházási Bank alapokmányáról szóló, 5. sz. jegyzőkönyv, illetve a gazdasági, társadalmi és területi kohézióról szóló, 28. sz. jegyzőkönyv.

CÉLKITŰZÉSEK

Az EUMSZ 309. cikke szerint az EBB feladata, hogy az Unió érdekében hozzájáruljon a belső piac kiegyensúlyozott és egyenletes fejlődéséhez. Az EBB olyan projektek finanszírozását hivatott elősegíteni a gazdaság valamennyi ágazatában, amelyek

- a kevésbé fejlett régiók fejlesztését célozzák;
- vállalkozások modernizálását vagy átalakítását, illetve olyan új tevékenységek elindítását célozzák, amelyek nem finanszírozhatók teljes egészében az egyes tagállamokban rendelkezésre álló pénzeszközökből;
- több tagállam közös érdekét szolgálják.

Az EBB emellett hozzájárul az Unió gazdasági, társadalmi és területi kohéziójának előmozdításához (az EUMSZ 175. cikke és a 28. sz. jegyzőkönyv). Emellett támogatja az Unió fejlesztési együttműködési politikáját támogató, EU-n kívüli intézkedések végrehajtását (az EUMSZ 209. cikke). Továbbá támogatja az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek megvalósítását is.

Az EBB tevékenysége az alábbi négy kiemelt területre irányul: innováció és készségek, a kisebb vállalkozások finanszírozáshoz való hozzáférése, éghajlat-politika és környezetvédelem, valamint a stratégiai infrastruktúra.

FORRÁSOK ÉS ESZKÖZÖK

A. Források

Célkitűzéseinek megvalósítása során az EBB elsősorban saját forrásaihoz és a tőkepiacokhoz tud folyamodni (az EUMSZ 309. cikke).

1. Saját források

Az EBB saját forrásait az EBB tagjai, azaz a tagállamok biztosítják (az EUMSZ 308. cikke). Az egyes tagállamok tőke-hozzájárulását az EBB alapokmányának 4. cikke rögzíti; összegüket az adott tagállam gazdasági súlyának megfelelően határozzák meg. Az EBB-nek a gazdaság finanszírozása és az uniós növekedés támogatása terén betöltött szerepét erősítendő az Európai Tanács 2012 júniusában javaslatot tett a befizetett jegyzett tőke 10 milliárd euróval történő emelésére. Az EBB kormányzótanácsa egyhangúlag határozott a tőkeemelésről (az alapokmány 4. cikkének (3) bekezdése), amely 2012. december 31-i hatállyal megtörtént. A jegyzett tőke 242,4 milliárd euróra nőtt, a befizetett jegyzett tőke pedig 10 milliárd euróval, 21,6 milliárd euróra emelkedett.

2. Tőkepiacok

Az EBB a kölcsönök forrásainak nagy részét – elsősorban kötvények kibocsátása révén – a nemzetközi tőkepiacokról teremti elő. Az EBB a világ egyik legfőbb szupranacionális hitelezője. A finanszírozáshoz való költségvetéshez hozzáféréshez fontos a kiváló hitelminősítés. A legnagyobb hitelminősítő intézetek az EBB-t jelenleg a legjobb minősítési kategóriába sorolják, tükrözve az EBB hitelportfóliójának minőségét. Az EBB általában az egyes projektek egyharmadát finanszírozza, de a támogató finanszírozás az 50%-ot is elérheti.

B. Eszközök

Az EBB számos különféle eszközt alkalmaz, a leggyakoribbak azonban a kölcsönök és a garanciák. Ugyanakkor számos egyéb, magasabb kockázati profilú innovatív eszközt is kidolgoztak. Emellett további eszközök kialakítására is sor kerül, részben más uniós intézményekkel együttműködésben. Az EBB által nyújtott finanszírozás más uniós forrásokból (többek között az uniós költségvetésből) származó finanszírozással is kombinálható; ez az úgynevezett „blending” (ötvözés).

A projektek finanszírozása mellett az EBB tanácsadói szerepet is betölt. A közvetlen projektkölcsönökre bizonyos feltételek vonatkoznak, így például a beruházás összköltségének meg kell haladnia a 25 millió eurót, és a kölcsön a projektköltségek legfeljebb 50%-át fedezheti. Közvetített hitelezés esetében a hitelnyújtás helyi bankok vagy más közvetítők számára történik, amelyek a végső kedvezményezettet támogatják. A hitelezésre többnyire az EU-ban kerül sor.

Annak érdekében, hogy további finanszírozást lehessen biztosítani az Unión belüli jelentős infrastrukturális projektek számára – különösen az olyan kulcsfontosságú

ágazatokban, mint az energia, a közlekedés és az információtechnológia –, létrejött az Európa 2020 projektkötvény-kezdemenyezés. A koncepció megvalósíthatóságát vizsgáló kísérleti szakasz 2012 nyarán kezdődött. Ez 2014 végéig tartott, mivel ez volt a projektek jóváhagyásának határideje, és 2016 végéig le kellett bonyolítani a pénzügyi zárást. Tapasztalatai és ismeretei révén az EBB kulcsszerepet játszott ebben a kezdeményezésben. A kísérleti szakaszt alárendelt, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok formájában biztosított úgynevezett „hitelképesség-javításon” keresztül hajtotta végre. Ennek eredményeként a projektkötvényekre irányuló hitelképesség-javítási mechanizmusokat már beépítették az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközbe a 2014–2020 közötti programozási időszakra, és azok az EBB szokásos termékkínálatának részévé váltak.

Hosszú távú finanszírozás nyújtása mellett az EBB tanácsokat is ad infrastrukturális projektekkel kapcsolatban. Így például az új és jövőbeni tagállamokat célzó, az európai régiók beruházásait támogató közös programja (JASPERS) az uniós alapokból (Európai Regionális Fejlesztési Alap, Kohéziós Alap, Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz és Előcsatlakozási Támogatási Eszköz) származó pénzeszközök felhasználásának optimalizálása érdekében technikai, gazdasági és pénzügyi tanácsadással szolgál az egész projektciklus tekintetében.

IRÁNYÍTÁS ÉS FELÉPÍTÉS

A. Irányítás

Az EBB az EUMSZ 308. cikke értelmében jogi személyiséggel rendelkezik. A Bankot a Kormányzótanács, az Igazgatótanács és az Igazgatási Bizottság irányítja és igazgatja (az alapokmány 6. cikke). A Bank tevékenységét vizsgálóbizottság ellenőrzi (az alapokmány 12. cikke).

1. A Kormányzótanács

a. Összetétel

A Kormányzótanács a tagállamok által kijelölt miniszterekből áll (az alapokmány 7. cikkének (1) bekezdése).

b. Feladatok

A Kormányzótanács megállapítja a Bank hitelpolitikájára vonatkozó általános irányelveket és felügyeli ezek végrehajtását (az alapokmány 7. cikkének (2) bekezdése). Az alapokmány 7. cikkének (3) bekezdése értelmében a Kormányzótanács:

- határoz a jegyzett tőke felemeléséről;
- meghatározza a Bank feladatának keretein belül végzett finanszírozási műveletekre vonatkozó elveket;
- gyakorolja az Igazgatótanács és az Igazgatási Bizottság tagjainak kinevezése és felmentése tekintetében megállapított hatáskört;
- dönt a teljes egészében vagy részben az Unió területén kívül eső befektetési műveletek finanszírozásáról;

- jóváhagyja az Igazgatótanács éves jelentését, az éves mérleget és az eredménykimutatást, valamint a Bank eljárási szabályzatát.

A Kormányzótanács nevezi ki a vizsgálóbizottság hat tagját (az alapokmány 12. cikkének (1) bekezdése), valamint az Igazgatótanács (az alapokmány 9. cikkének (2) bekezdése) és az Igazgatási Bizottság tagjait (az alapokmány 11. cikkének (1) bekezdése).

2. Az Igazgatótanács

a. Összetétel

Az Igazgatótanács 28 igazgatóból és 18 helyettesből áll. Az igazgatókat a Kormányzótanács öt évre nevezi ki. Minden egyes tagállam, valamint a Bizottság egy-egy igazgatót jelöl (az alapokmány 9. cikkének (2) bekezdése).

b. Feladatok (az alapokmány 9. cikke)

Az Igazgatótanács határoz a következőkről:

- finanszírozás nyújtása, különösen kölcsönök és garanciák formájában;
- kölcsönök felvétele;
- a kölcsönök kamatainak, a jutalékoknak, valamint a további díjaknak a megállapítása.

Az Igazgatótanács biztosítja a Bank megfelelő igazgatását, továbbá ügyvezetésének a szerződések és az alapokmány rendelkezéseivel, valamint a Kormányzótanács által megállapított általános irányelvekkel való összhangját.

3. Az Igazgatási Bizottság

a. Összetétel

Az Igazgatási Bizottság a Kormányzótanács által az Igazgatótanács javaslata alapján hatéves időtartamra kinevezett elnökből és nyolc alelnökből áll. Megbízatusuk megújítható (az alapokmány 11. cikkének (1) bekezdése).

b. Feladatok

Az Igazgatási Bizottság az elnök felügyelete alatt és az Igazgatótanács ellenőrzése mellett felel a Bank mindennapi ügyeinek intézéséért; előkészíti az Igazgatótanács határozatait, és gondoskodik ezeknek a határozatoknak a végrehajtásáról (az alapokmány 11. cikkének (3) bekezdése).

4. Vizsgálóbizottság (az alapokmány 12. cikke)

a. Összetétel

A vizsgálóbizottság a Kormányzótanács által kinevezett hat tagból áll (az alapokmány 12. cikkének (1) bekezdése).

b. Feladatok

A vizsgálóbizottság évente ellenőrzi a Bank műveleteinek és könyveinek szabályszerűségét. E célból a vizsgálóbizottság ellenőrzi, hogy a Bank műveletei megfelelnek-e az alapokmányban, illetőleg az eljárási szabályzatban előírt alaki és eljárási követelményeknek (az alapokmány 12. cikkének (2) bekezdése). A

vizsgálóbizottság igazolja, hogy a mérleg és az Igazgatótanács által elkészített éves eredménykimutatásban található pénzügyi adatok hitelesen tükrözik a Bank helyzetét (az alapokmány 12. cikkének (3) bekezdése).

B. Felépítés

Az EBB-ből és az Európai Beruházási Alapból (EBA) álló EBB-csoportot 2000-ben alapították. Az Európai Beruházási Alap 1994-ben jött létre a köz- és magánszféra partnerségében (PPP), az alábbi három fő részvényesi csoporttal: az EBB mint többségi részvényes (62,2%-kal), a Bizottság (30%), valamint több állami és magán pénzügyi intézmény (7,8%). Az Európai Beruházási Alap különféle kockázati tőkeeszközöket, például kockázati tőkét biztosít. Az Európai Beruházási Alap hitelezésének középpontjába a kis- és középvállalkozásokat állítja, és az innovatív eszközök széles körét alkalmazza a kkv-k finanszírozáshoz való hozzáféréseinek javítása érdekében.

EURÓPAI BERUHÁZÁSI TERV

A globális gazdasági és pénzügyi válság kirobbanása óta alacsony a beruházások szintje az EU-ban. A Bizottság „Európai beruházási terv” című közleménye ([COM\(2014\) 0903](#)) arra vonatkozóan ad útmutatást, hogy hogyan lehet újraéleszteni a beruházásokat, új munkahelyeket teremteni és elősegíteni a hosszú távú növekedést és versenyképességet az EU-ban. Az új kezdeményezés jogszabályi keretét az Európai Stratégiai Beruházási Alapról (ESBA) szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslat ismertette (COM(2015) 0010). A rendeletet 2015. június 25-én fogadták el. Az elképzelések szerint az ESBA közpénzek mozgósításán keresztül magánberuházásokat fog generálni és befektetésbarát környezetet fog teremteni. Az EBB-nek nyújtott 16 milliárd eurós kezdeti uniós garancia és a maga az EBB által tett 5 milliárd eurós kötelezettségvállalás a magántőke mozgósítása által 315 milliárd euró összegű többletfinanszírozást eredményezne a beruházások céljára. v nem kívánja felváltani a meglévő uniós és EBB-programokat, azokat csupán kiegészítené.

Az ESBA-rendelet emellett létrehozta az Európai Beruházási Tanácsadó Platformot (EBTP), amelynek célja, hogy tanácsadást és technikai segítségnyújtást nyújtson a beruházási projektek azonosításához, előkészítéséhez és fejlesztéséhez. Az EBTP az EBB és a Bizottság közötti partnerségben valósul meg, és mindkét intézmény pénzügyileg is hozzájárul. Az EBB-n belül működik, amely igazgatásáért is felel.

2017. decemberében elfogadták az úgynevezett ESBA 2.0-rendeletet, amely 2018. január 1-jén lépett hatályba, és amely meghosszabbítja az ESBA időtartamát (2020 végéig), valamint továbbfejleszti az alapot és az EBTP-t. Egyik fő eleme az EBB-nek nyújtott uniós garancia 26 milliárd euróra, valamint az EBB kötelezettségvállalásának 7,5 milliárd euróra való növelése, 500 milliárd euró összegű magántőkének a beruházások további finanszírozása érdekében történő mozgósítása érdekében.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

A Parlament egyik bizottsága minden évben áttekinti az EBB tevékenységét és erről jelentést nyújt be egy plenáris ülésen, amelyre az EBB elnöke is meghívást kap. A Parlament 2017. április 27-én állásfoglalást fogadott el az EBB 2015. évi éves

jelentéséről. Az állásfoglalás részletesebb jelentéstételre szólított fel tevékenységeinek gazdasági, társadalmi és környezeti hatásairól és hozzáadott értékéről. Határozottan felkérte az EBB-t, hogy a gazdasági, társadalmi és területi kohéziót ismét sorolja az elsődleges közpolitikai célok közé. A Parlament üdvözölte az EBA erőfeszítéseit a kkv-kezdeményezés működtetésére és a Bizottság azon javaslatát, hogy a kezdeményezést hosszabbítsák meg 2020-ig. A Parlament felhívta az EBB-t, hogy javítsa fellépéseinek kockázati profilját, különösen a kkv-k és a gazdaságilag hátrányos helyzetű régiókban folytatott tevékenységek támogatása során, megőrizve ugyanakkor AAA minősítést. Kérte továbbá az EBB-t, hogy végezzen kiigazítást az ESBA-portfólió jelenlegi földrajzi egyenlőtlenségei és ágazati koncentrátsága esetében.

A jelenlegi rendelet értelmében a Parlament hagyja jóvá az ESBA ügyvezető igazgatójának és helyettesének kinevezését. Az uniós költségvetés garanciaalaphoz kapcsolódó éves előirányzatait a Parlament és a Tanács engedélyezi az éves költségvetési eljárás részeként. Az EBB-nek és a Bizottságnak számos jelentéstételi kötelezettsége van a Parlament felé, például éves jelentések, ad hoc meghallgatások és információkérések formájában.

A Parlament társjogalkotóként részt vett az ESBA 2.0-ra vonatkozó javaslatról szóló tárgyalásokon.

Dario Paternoster / Dražen Rakić
05/2019

